

Folketingets Social- og Indenrigsudvalg

Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon 33 92 93 00
sim@sim.dk
www.sim.dk

Sagsnr.
2016 - 2845

Doknr.
341261

Dato
02-05-2016

Folketingets Social- og Indenrigsudvalg har den 4. april 2016 stillet følgende spørgsmål nr. 248 (alm. del) til social- og indenrigsministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Mai Mercado (K).

Spørgsmål nr. 248:

”Vil ministeren redegøre for, om det er almindeligt anerkendt, at administrationen i en kommune beslutter at indføre udgiftstop, således at kommunalbestyrelsen ikke godkender det, men tager det til efterretning?”

Svar:

Det er ikke entydigt, hvad der forstås ved begrebet ”udgiftsstop”. I den politiske debat anvendes det oftest som et udtryk for, at der ønskes en nulvækst i de offentlige udgifter.

I det tilfælde, hvor et krav om nulvækst skal udmøntes i de kommunale budgetter, skal det godkendes af kommunalbestyrelsen, da det følger af § 40 i lov om kommunernes styrelse, at bevillingskompetencen er hos kommunalbestyrelsen. Dette gælder både for fastsættelsen af bevillinger ved vedtagelsen af kommunens årsbudget og for ændringer – forøgelse eller nedsættelse – af bevillinger i løbet af budgetåret (tillægsbevillinger). Dog kan kommunalbestyrelsen bemyndige økonomiudvalget til at meddele tillægsbevillinger i tilfælde, hvor beløb fra en drifts- eller anlægsbevilling ønskes overført til den anden drifts- eller anlægsbevilling. Der er ikke hjemmel i loven til, at forvaltningen eller administrationen kan meddele bevillinger.

Administrationen i en kommune kan således ikke træffe beslutning om et sådant udgiftsstop, der skal udmøntes i kommunens budget eller ved ændring af bevillingerne i øvrigt.

Begrebet ”udgiftsstop” anvendes også om den situation, hvor der i løbet af budgetåret ønskes en hurtig opbremsning i kommunens udgifter f.eks. med henblik på at sikre, at det af kommunalbestyrelsen vedtagne budget overholdes. Et sådant udgiftsstop kan have varierende indhold, men kan f.eks. gå ud på, at alle – eller nogle – opgaveområder i en kommune skal undlade at afholde udgifter, der ikke er lovbundne, og som der ikke allerede er indgået juridisk bindende aftaler om at afholde eller er truffet politisk beslutning om at afholde. Det kan også gå ud på, at der i øvrigt skal udvises mere tilbageholdenhed end sædvanligt med udgifter i det hele taget. Baggrunden for udgiftsstopet kan være, at der med det aktuelle udgiftsniveau er udsigt til, at kommunen ikke kan overholde årsbudgettet. Dette kan være generelt eller inden for bestemte opgaveområder.

Vedrørende sidstnævnte forståelse af begrebet ”udgiftsstop” bemærkes, at § 2, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse fastsætter, at en kommunes anliggender styres af kommunalbestyrelsen. Herved fastslås det, at kommunalbestyrelsen er kommunens

øverste myndighed, og at kommunalbestyrelsen har det overordnede ansvar for hele den kommunale virksomhed. Beslutninger, der træffes af udvalgene, borgmesteren eller af den kommunale forvaltning, træffes på kommunalbestyrelsens vegne.

I udvalgsstyrede kommuner er de stående udvalg således ikke tillagt selvstændig kompetence, men de skal efter § 17, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse varetage den umiddelbare forvaltning af de kommunale opgaver, der er henlagt til dem. Det er efter lovens § 21 en del af den umiddelbare forvaltning af de kommunale opgaver, som påhviler de stående udvalg, at påse, at bevillingerne inden for udvalgets område ikke overskrides. Loven er ikke til hinder for, at udvalget helt eller delvis overlader de beføjelser, der ligger heri, til forvaltningen ved udtrykkelig eller stiltiende delegation. Det forhold, at sådanne beføjelser er delegeret til forvaltningen, vil normalt ikke indebære, at udvalget ikke selv kan træffe beslutninger som led heri, og udvalget vil som udgangspunkt til enhver tid kunne tilbagekalde forvaltningens beslutninger som led i varetagelsen af beføjelsen.

Det forhold, at beføjelsen til at påse budgettets overholdelse er en del af udvalgenes umiddelbare forvaltning, og at den eventuelt måtte være delegeret til forvaltningen, indebærer heller ikke, at kommunalbestyrelsen er forhindret i at træffe beslutning herom. Således kan ethvert medlem af kommunalbestyrelsen i medfør af initiativretten efter § 11, stk. 1, 1. pkt., i lov om kommunernes styrelse anmode om indbringelse af et spørgsmål for kommunalbestyrelsen.

Det anførte indebærer, at forvaltningen eller administrationen efter udtrykkelig eller stiltiende delegation kan træffe beslutning om et udgiftsstop med henblik på overholdelse af budgettet inden for et eller flere stående udvalgs sagsområder. Vedkommende stående udvalg vil ligesom kommunalbestyrelsen kunne ændre en sådan beslutning med virkning for fremtiden. Såfremt et kommunalbestyrelsesmedlem ønsker en sag herom behandlet politisk, kan vedkommende anvende sin initiativret til at rejse sagen i kommunalbestyrelsen.

Det tilføjes, at kommunalbestyrelsen også som kommunens øverste organ på forhånd kan træffe beslutning om, at bestemte beslutninger, herunder beslutninger, der træffes som led i beføjelsen til at påse budgettets overholdelse, ikke af udvalget kan delegeres til forvaltningen, eller at de skal træffes af kommunalbestyrelsen. Dette kan f.eks. omfatte beslutning om et udgiftsstop med henblik på overholdelse af driftsbudgettet inden for et eller flere stående udvalgs sagsområder.

Efter § 18 i lov om kommunernes styrelse har økonomiudvalget i en udvalgsstyret kommune visse beføjelser vedrørende kommunens økonomiske og administrative forhold. Det følger bl.a. af bestemmelsen i § 18, stk. 2, at økonomiudvalget over for kommunalbestyrelsen er ansvarlig for kommunens almindelige finansielle og forvaltningsmæssige forhold, og at der i sager om disse forhold, som forelægges kommunalbestyrelsen, skal indhentes en erklæring fra økonomiudvalget. Økonomiudvalget er imidlertid ikke i almindelighed "overudvalg" i forhold til de stående udvalg.

Der er således ikke efter lovgivningen en almindelig pligt til at forelægge sager vedrørende økonomiske forhold, som uden at blive forelagt kommunalbestyrelsen afgøres af de stående udvalg eller af forvaltningen efter delegation fra de stående udvalg, for økonomiudvalget, men det kan være hensigtsmæssigt at orientere økonomiudvalget om visse beslutninger af denne karakter, herunder f.eks. om indførelsen af "udgiftsstop". Kommunalebestyrelsen kan også beslutte, at sådanne beslutninger skal forelægges økonomiudvalget og eventuelt kommunalbestyrelsen.

Med venlig hilsen
Karen Ellemann